

HOVRÄTTEN FÖR
VÄSTRA SVERIGE
Avdelning 3
Rotel 31

DOM
2021-12-01
Göteborg

Mål nr
B 5883-20

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Varbergs tingsrätts dom den 26 oktober 2020 i mål nr B 437-19, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 1)

Klagande och motpart (Åklagare)

Vice chefsåklagaren Lena Lithner
Åklagarkammaren i Halmstad

Klagande och motpart (Målsägande)

Dick Nord
c/o Advokaten Elisabeth Massi Fritz
Advokatbyrån Elisabeth Fritz AB, Box 19579, 104 32 Stockholm

Ombud och målsägandebiträde: Advokaten Elisabeth Massi Fritz
Box 19579, 104 32 Stockholm

Klagande och motpart (Tilltalad)

Carl JOAKIM Ebercrantz, 19930316-2896
Kungsgatan 11, lgh 1001, 434 31 Kungälv

Ombud och offentlig försvarare: Advokaten Mats Dahlgren
Box 53039, 400 14 Göteborg

SAKEN

Ofredande m.m.

HOVRÄTTENS DOMSLUT

Hovrätten ändrar tingsrättens dom på så sätt att hovrätten

- bestämmer påföljden till villkorlig dom och 70 dagsböter om 130 kr,
- bestämmer det skadestånd som Joakim Ebercrantz ska betala till Dick Nord till 22 500 kr jämte ränta enligt 6 § räntelagen från den 21 oktober 2018 till dess betalning sker, samt
- bestämmer Joakim Ebercrantz ersättningsskyldighet till staten för kostnaderna för försvararen och målsägandebiträdet vid tingsrätten till 20 000 kr.

Dok.Id 611931

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 40 401 20 Göteborg	Packhusplatsen 6	031-701 22 00 E-post: hovratten.vastrasverige@dom.se www.vastrahovratten.domstol.se	-	måndag – fredag 08:00–16:00

Mats Dahlgren ska få ersättning av allmänna medel med, rätt räknat, 40 669 kr. Av beloppet avser 29 925 kr arbete, 2 610 kr tidsspillan och 8 134 kr mervärdesskatt.

Elisabeth Massi Fritz ska få ersättning av allmänna medel med 36 956 kr. Av beloppet avser 25 650 kr arbete, 3 915 kr tidsspillan och 7 391 kr mervärdesskatt.

Joakim Ebercrantz ska ersätta staten 20 000 kr av kostnaderna i hovrätten för försvararen och målsägandebiträdet. Staten ska stå för kostnaderna i övrigt.

YRKANDEN M.M. I HOVRÄTTEN

Joakim Ebercrantz har yrkat att hovrätten ogillar åtalet och skadeståndsyrkandet. Han har under alla omständigheter yrkat att han befrias från skyldigheten att ersätta staten för kostnaderna för försvarare och målsägandebiträde vid tingsrätten alternativt att beloppet sätts ned.

Åklagaren har anslutningsvis yrkat att hovrätten förenar den villkorliga domen med dagsböter.

Dick Nord, som biträtt åtalet även i hovrätten, har anslutningsvis yrkat att hovrätten bestämmer påföljden till fängelse och helt bifaller hans skadeståndstalan vid tingsrätten.

Part har motsatt sig motparts ändringsyrkanden.

Sedan försvararen i hovrätten med hänvisning till 4 kap. 11 § brottsbalken väckt fråga om tillåtligheten av åtalet, har åklagaren upplyst att målsäganden genom sina gode män angett brottet till åtal och att åtal också är påkallat från allmän synpunkt.

HOVRÄTTENS DOMSKÅL

Utredningen i hovrätten

Hovrätten har tagit del av den bevisning som lades fram i tingsrätten. Upptagningarna av förhören som hölls där samt en ljudinspelning från Hultagården har spelats upp.

Skuld

Av 4 kap. 11 § brottsbalken följer att ofredande som inte förövats på allmän plats får åtalas av åklagare endast om målsägande anger brottet till åtal eller åtal finnes påkallat ur allmän synpunkt. Högsta domstolen har i ett fall där åtalsbeslutet inte innehöll någon motivering, och åtal väckts utan att målsägandena angivit brottet till åtal, funnit att det måste antas att åklagaren funnit åtal påkallat ur allmän synpunkt (se rättsfallet NJA 1994 s. 555). Försvarens påpekande att den gärning som beskrivits i den gode mannens polisanmälan inte överensstämmer med åtalet mot Joakim Ebercrantz innebär således inte att det föreligger hinder mot att pröva åtalet.

På de skäl tingsrätten anfört är den åtalade gärningen styrkt. Som tillägg till tingsrättens skäl noterar hovrätten följande. Utredningen motbevisar inte Joakim Ebercrantz uppgift att han kort före den åtalade gärningen fick ett slag i ansiktet av Dick Nord. Av Joachim Stjernbergers vittnesmål, tillsammans med vad Annica Kosner berättat om Dick Nords diagnoser, framgår att Dick Nord kan skada sig själv när han hamnar i affekt och att han när affekten ökar kan komma att skada andra personer eller egendom. Genom Joachim Stjernbergers vittnesmål i förening med inspelningen från Hultagården står det dock klart att Joakim Ebercrantz, när han angrep Dick Nord, inte var utsatt för ett påbörjat eller överhängande brottsligt angrepp från Dick Nord. Joakim Ebercrantz hade alltså inte rätt till nödvärn. Nyss nämnda utredning i förening med Annica Kosners uppgifter visar också att invändningen om det skulle föreligga en nödsituation saknar fog då det funnits flera alternativa sätt att hantera Dick Nords affekt på. Av Martin Linde-Rahrs och Joachim Stjernbergers uppgifter tillsammans med den

skriftliga bevisningen framgår att Joakim Ebercrantz inte handlade som han gjorde på order av någon som han var skyldig att lyda utan att han i stället handlade i strid med givna instruktioner. Hans handlande har inneburit att han fysiskt antastat Dick Nord och gärningen var ägnad att kränka Dick Nords frid på ett kännbart sätt. Som också tingsrätten kommit fram till ska Joakim Ebercrantz därför dömas för ofredande.

Påföljd

De omständigheter som tingsrätten anfört leder till ett straffvärde som är klart högre än vad som är vanligt förekommande vid ofredande. I skärpande riktning verkar särskilt att Joakim Ebercrantz vid gärningen utnyttjade den funktionshindrade Dick Nords svårigheter att värja sig och missbrukade det särskilda förtroende han hade fått som Dick Nords vårdare. I samma riktning talar också att Joakim Ebercrantz angrepp pågick under en inte helt kortvarig tid i Dick Nords hem. Det nu sagda motiverar bedömningen att brottets straffvärde motsvarar fängelse i tre månader.

Joakim Ebercrantz har inför såväl tingsrätten som hovrätten uppgett att han på eget initiativ sa upp sig från sin tjänst på Hultagården och alltså utan påtryckning från arbetsgivaren. Han har i hovrätten tillagt att han påbörjade ett nytt arbete som personlig assistent redan två månader senare. Joakim Ebercrantz kan följaktligen inte sägas på grund av brottet ha orsakats men i sin yrkesutövning. Det finns inte heller någon annan omständighet utöver straffvärdet att beakta vid straffmätningen.

Som tingsrätten ansett ska Joakim Ebercrantz dömas till villkorlig dom. Det saknas anledning att frånga huvudregeln att den villkorliga domen ska förenas med dagsböter. Antalet dagsböter ska motsvara straffvärdet. Joakim Ebercrantz ekonomiska förhållanden är sådana att varje dagsbot ska bestämmas till 130 kr.

Skadestånd

Hovrätten delar tingsrättens uppfattning att Joakim Ebercrantz genom brottet utsatte Dick Nord för en allvarlig kränkning. De straffvärdehöjande omständigheter som hovrätten framhållit ovan gör att skälig ersättning uppgår till 15 000 kr.

Av Annica Kosners yttrande och kompletterande uppgifter inför tingsrätten framgår att Dick Nord på grund av sina specifika förutsättningar saknar den kognitiva förmåga som krävs för att tolka och bearbeta den gärning han blev utsatt för och att den kommer att påverka honom negativt under lång tid. Till det ska läggas Emma Erikssons och Yvonne Erikssons uppgifter om Dick Nords försämrade mående och ökade självskadebeteende efter gärningen. Genom denna utredning anser hovrätten att det är visat att Dick Nord till följd av brottet har drabbats av sveda och värk som ger rätt till ersättning motsvarande tre månaders tid. Som tingsrätten angett ska ersättningen bestämmas enligt Trafikskadenämndens hjälptabeller för det år då skadan uppkom, vilket ger ett ersättningsbelopp om 7 500 kr.

Betalningsansvar för ersättning till försvararen och målsägandebiträdet

Såvitt framgår av tingsrättens avgörande tillerkändes försvararen och målsägandebiträdet ersättning även för arbete de utfört avseende brottsmisstankar som inte lett till åtal. Åklagaren har i hovrätten anført att Joakim Ebercrantz inte har delgivits andra brottsmisstankar än de som avhandlats vid huvudförhandlingen. Även om förundersökningen innehållit annat (jfr att anmälan omfattar mer) framstår det som tveksamt om det kan ha föranlett några större arbetsinsatser från försvararens och målsägandebiträdets sida. Detta synes dock ha inverkat på tingsrättens beslut att tillerkänna försvararen och målsägandebiträdet begärd ersättning. Denna omständighet tillsammans med vad som upplysts om Joakim Ebercrantz ekonomiska förhållanden gör att hans ansvar för rättegångskostnaderna i första instans ska sättas lägre än tingsrätten har gjort. Ett rimligt belopp uppgår till 20 000 kr.

Av försvararen och målsägandebiträdet begärda ersättningar i hovrätten är skäliga.
Också för dessa kostnader bör Joakim Ebercrantz ersättningsskyldighet begränsas till
20 000 kr.

ÖVERKLAGANDE, se bilaga B

Överklagande senast den 29 december 2021

Hovrättsrådet Boel Oldenstedt, f.d. rådmannen Gabriella Nordwall och tf. hovrätts-
assessorn Ingrid Thimfors, referent, samt nämndemännen Anders Castberger och
Michael Johansson har deltagit i avgörandet.

VARBERGS TINGSRÄTT

Rotel 10

Handläggare 8

DOM

2020-10-26

meddelad i

Varberg

Mål nr: B 437-19**PARTER** (Antal tilltalade: 1)**Tilltalad**

Carl JOAKIM Ebercrantz, 19930316-2896

Kungsgatan 11 Lgh 1001

434 31 Kungsbacka

Offentlig försvarare:

Advokat Mats Dahlgren

Advokatfirman Mats Dahlgren AB

Bergsgatan 3

434 32 Kungsbacka

Åklagare

Vice chefsåklagare Lena Lithner

Åklagarmyndigheten

Åklagarkammaren i Halmstad

Box 112

301 04 Halmstad

Målsägande

Dick Nord

c/o Yvonne Eriksson

Krokegatan 2

413 18 Göteborg

Målsägandebiträde:

Advokat Elisabeth Massi Fritz

Advokatbyrån Elisabeth Fritz AB

Box 19579

104 32 Stockholm

DOMSLUT**Brott som den tilltalade döms för**

Ofredande, 4 kap 7 § brottsbalken

2018-10-21

Påföljd m.m.

Villkorlig dom

Postadress

Box 121

432 23 Varberg

Besöksadress

Östra Långgatan 7

Telefon

0340-62 84 00

Telefax**E-post:** varbergs.tingsratt@dom.se

www.varbergstingsratt.domstol.se

Expeditionstid

måndag - fredag

08:00-16:00

Skadestånd

Joakim Ebercrantz ska betala skadestånd till Dick Nord med 15 000 kr jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen (1975:635) från den 21 oktober 2018 till dess betalning sker.

Brottsofferfond

Den tilltalade åläggs att betala en avgift på 800 kr enligt lagen (1994:419) om brottsofferfond.

Ersättning

1. Mats Dahlgren får ersättning av staten med 67 736 kr. Av beloppet avser 47 736 kr arbete, 5 782 kr tidsspillan, 671 kr utlägg och 13 547 kr mervärdesskatt.
 2. Elisabeth Massi Fritz får ersättning av staten för arbete som målsägandebiträde med 65 589 kr. Av beloppet avser 50 544 kr arbete, 1 927 kr tidsspillan och 13 118 kr mervärdesskatt.
 3. Joakim Ebercrantz ska betala 39 998 kr av kostnaden för försvararen och målsägandebiträdet till staten.
-

YRKANDEN. M.M.

Åklagarens yrkanden, se **bilaga 1**.

Skadeståndsyrkande, se **bilaga 2**. Dick Nord har biträtt åtalet.

DEN TILLTALADES INSTÄLLNING

Joakim Ebercrantz har erkänt att han lagt saccosäcken över Dick Nord men har förnekat gärningen i övrigt. Han har bestritt ansvar för brott eftersom han inte uppsåtligen antastat Dick Nord utan har agerat enligt de instruktioner personalen fått och han har agerat för att hindra Dick Nord från att skada sig själv och honom. Hans handlande har inte varit ägnat att kränka Dick Nords frid på ett kännbart sätt. Under alla förhållande har Joakim Ebercrantz gjort gällande att han ska gå fri från ansvar under åberopande av reglerna om nöd- och nödvärnsrätt.

Joakim Ebercrantz har bestritt Dick Nords skadeståndsyrkande med hänvisning till sin inställning i ansvarsdelen och till att kränkningen inte är av den omfattningen att kränkningssersättning ska utgå. Han har inte kunnat vitsorda något belopp, fråsett sättet att beräkna ränta, såsom skäligt i och för sig.

UTREDNINGEN

Åklagaren och Dick Nord har åberopat den bevisning som framgår av stämningsansökan samt ett beslut från Inspektionen för vård och omsorg (IVO). Dick Nord har därutöver åberopat fotografier, sakkunnigutlåtande och sakkunnigt vittnesförhör med Annica Kosner.

Joakim Ebercrantz har åberopat mötesanteckningar.

DOMSKÄL

ANSVAR

Allmänna utgångspunkter för bevisvärderingen

De vittnen som hörts i målet har samtliga lämnat detaljerade, sammanhängande och nyanserade uppgifter. Ingen har gett sken av att vilja överdriva utan har förhållit sig sakliga till det som avhandlats i målet, detta trots att i princip samtliga vittnen på olika sätt har intressen i saken. Inte heller har det framkommit att det föreligger någon osämja mellan Joakim Ebercrantz och det åsyna vittnen Joachim Stjernberger. Sammantaget anser tingsrätten inte att det finns anledning att ifrågasätta de uppgifter som vittnena lämnat.

Bakgrund

Följande får genom den skriftliga bevisningen och vittnesuppgifterna anses utrett.

Dick Nord är född 1982. Han har diagnoserna Möbius syndrom, intellektuell funktionsnedsättning och autism. Möbius syndrom innebär en försvagning av framförallt ansiktsmuskler inklusive svalg och tunga, vilket medför svårigheter att bl.a. tala och äta. Den intellektuella funktionsnedsättningen innebär för Dick Nord svårigheter i kognitivt, socialt och praktiskt hänseende och hans tal består av enstaka ord. Hans diagnosticerade autism innebär nedsatt förmåga till bl.a. kommunikation och socialt samspel. Dick Nord kommunicerar med hjälp av tecken, kroppsspråk och gester. Han kan svara på enkla frågor. Dick Nord blir lätt orolig och kan då få ett självskadebeteende. Han kan då slå på bord, väggar eller på sig själv. Det har också hänt att personal blivit slagen. Dick Nord behöver stöd vid alla dagliga aktiviteter. Dick Nord var beviljad LSS-insatser. Han har haft flera olika boenden. Dick Nords mormor Yvonne Eriksson och hans moster Emma Eriksson är förordnade gode män för honom. Fram till 2016 hade Dick Nord en

vardag fylld av sysselsättning där han bl.a. red och promenerade. Efter händelsen på Hultagården blev han sämre.

Dick Nord flyttade in på Hultagården i december 2017. Hultagården är ett privat LSS-boende för svårt funktionshindrade personer. Dick Nord skulle bemötas lågaffektivt. Han hade på sitt rum olika hjälpmedel, såsom pilatesboll och bollar som hängde ner från taket, som var tänkta att användas i kommunikationen med honom och var också till för att lugna och skydda honom. På Dick Nords rum fanns även en saccosäck som Yvonne Eriksson köpt för att han skulle ha något mjukare att sitta på. Saccosäcken vägde 8,4 kilo. Yvonne Eriksson och Emma Eriksson har inte medgivit att tvång används mot Dick Nord. Det var två personal dygnet runt som hade hand om Dick Nord.

Yvonne Eriksson och Emma Eriksson besökte regelbundet Dick Nord på Hultagården. De reagerade på hur Dick Nord bemöttes och de fick intrycket av att han inte mådde väl. De försökte föra ett samtal med personalen därom men de fick inget gehör. Efter att ha frågat Dick Nord tog Yvonne Eriksson och Emma Eriksson gemensamt beslutet att montera upp en ljudinspelningsanordning på Dick Nords rum, som denne hade ensam tillgång till. Personalen på boendet informerades inte om att inspelningsutrustningen sattes upp.

Joakim Ebercrantz är utbildad undersköterska och påbörjade sin anställning på Hultagården i november 2017. Hans anställning upphörde i januari 2019 i samband med att den nu aktuella händelsen blev känd och utredd. Han arbetade med Dick Nord från det att han startade till dess han slutade.

IVO har i beslut den 15 april 2019 funnit att personal vid Hultagården tillämpat tvångs- och begränsningsåtgärder gentemot boende på ett sätt som står i strid med gällande lag.

Händelsen den 21 oktober 2018

Den 21 oktober 2018 arbetade Joakim Ebercrantz. Joachim Stjernberger arbetade natt på boendet. Ljudupptagningen som gjorts av Yvonne Eriksson och Emma Eriksson avser den åtalade händelsen och har åberopats som bevisning av åklagaren och Dick Nord. Joakim Ebercrantz har sagt sig inte känna igen sin röst men har, som tingsrätten förstått det, inte ifrågasatt att det är hans röst som hörs på inspelningen. Att det är Joakim Ebercrantz röst som hörs bekräftas också av vad Joachim Stjernberger berättat. Även Emma Eriksson och Yvonne Eriksson har berättat att de väl känner igen Joakim Ebercrantz röst efter sina många besök hos Dick Nord på Hultagården.

Joakim Ebercrantz har berättat följande om händelsen. Dick Nord skulle lägga sig i sängen. Han satt bredvid Dick Nord och pratade med honom. Han fick ett slag av Dick Nord i ansiktet. Det var ett kraftigt slag. Han hade glasögon och dålig syn. Glasögonen gick sönder och trillade ner på golvet. Han såg inte så mycket och fick skydda sitt ansikte. Han försökte undvika att få slag av Dick Nord. Han tog det närmaste hjälpmedlet som han fått angivet av cheferna och lade en saccosäck över Dick Nord för att försöka undvika att denne slog sig själv och honom. Han försökte lugna Dick Nord och satt bredvid honom. Dick Nord låg i sängen och saccosäcken var över honom från fötterna upp till brösthöjd ungefär. Han stod på knä på golvet bredvid sängen med sina händer på saccosäcken och försökte undvika att Dick Nord slog honom och sig själv. Han tryckte lite med händerna i mitten av saccosäcken. Dick Nord kunde ta sig därifrån själv. Han sa åt Dick Nord att han skulle lugna ner sig. Han lämnade rummet när Dick Nord var lugn. Dick Nords armar var under saccosäcken men han slog sig själv i ansiktet och dunkade sitt huvud i väggen. Han kommer inte ihåg att Joachim Stjernberger kom in. När han sa att det är ”personligt” så var det mot Dick Nord, att denne inte skulle slå sig själv eller skada sig själv. Han har inte suttit ovanpå Dick Nord och har inte hållit i saccosäckens kant och dragit den upp och ner.

Joachim Stjernberger har huvudsakligen uppgett följande: Han skulle arbeta natt. Han kom till jobbet tidigare och hade inte gått på sitt pass. Han hörde att Dick Nord var i affekt på rummet. Han frågade om någon var inne hos Dick Nord och fick till svar att Joakim Ebercrantz var där. Han tänkte att Joakim Ebercrantz behövde hjälp och han gick in lugnt och sakta i rummet. Han ställde sig i rummet och tittade in. Dick Nord låg på rygg i sin säng. Han såg Joakim Ebercrantz sitta på en blå saccosäck som låg över Dick Nord. Saccosäcken låg högt upp på bröstkorgen angränsade mot halsgropen. Joakim Ebercrantz knän var högt uppe på Dick Nords bröst och han satt hopkurad där. Joakim Ebercrantz satt med hela sin kroppsvikt på Dick Nord samtidigt som han höll i kanten på saccosäcken, tog sats, och stötte den upp och ner flera gånger, vilket ökade trycket. Joakim Ebercrantz var upprörd och arg, vilket märktes på hans blick och på det han sa. Han såg att Dick Nord var livrädd och fruktade för sitt liv. Han har arbetat med Dick Nord så pass mycket och såg i Dick Nords blick att det var så. Dick Nord kunde inte komma därifrån. Dick Nord var blodröd i ansiktet, var i affekt och utstötte olika läten, gutturala skrik. Dick Nords ögon var uppspärade och han försökte med sin vänstra hand komma åt Joakim Ebercrantz ben. Eftersom saccosäcken var tjock så kom Dick Nord knappt ens åt Joakim Ebercrantz byxben. Dick Nord blev ansträngd i andningen, vilket hördes på de ljud denne framstötte. Han sa till Joakim Ebercrantz att kliva av. Joakim Ebercrantz sa att det var personligt. Han blev inte förvånad över det uttrycket eftersom det inte var första gången som Joakim Ebercrantz och Dick Nord blev sura på varandra. Han sa till Joakim Ebercrantz att det var det inte och sa till ytterligare en gång att han skulle kliva av. Joakim Ebercrantz gled därefter av sakta och tog sig därifrån och sa till Dick Nord att denne skulle uppföra sig under natten. Dick Nord var medtagen och satt på sängkanten. Han frågade hur det var med honom. När Dick Nord suttit där ett tag så gjorde denne tummen upp.

Joachim Stjernbergers uppgifter angående händelseförloppet vinner helt stöd av den ljudinspelning som Emma Eriksson och Yvonne Eriksson gjort. Det är därmed bevisat att Joakim Ebercrantz begått den åtalade gärningen.

Joakim Ebercrantz har bestritt ansvar och gjort gällande att han befunnit sig i en nöd- och nödvärnssituation och att han enbart agerat i enlighet med de instruktioner han fått.

Joachim Stjernberger har uppgett att han inte ansåg att han hade kompetens att ta hand om Dick Nord utifrån den information han fått från ledningen och att omhändertagandet av Dick Nord inte alls fungerade på boendet. Dick Nords självskadebeteende ledde till att såväl Dick Nord som personalen kunde bli skadad. Det fanns dock hjälpmedel som, om Dick Nord blev orolig, skulle användas för att hålla ett avstånd mellan personalen och Dick Nord och mota bort honom från väggar och annat som han kunde skada sig på. Saccosäcken användes endast för att hindra Dick Nord från att slå huvudet i golvet, vilket även Martin Linde Rahr bekräftat.

Det har bl.a. genom IVO:s beslut framkommit uppgifter om att saccosäcken användes mot Dick Nord på så sätt att den lades på honom för att lugna honom, vilket dock IVO ansett vara i strid med LSS som inte tillåter att personal använder sig av tvångs- och begränsningsåtgärder som en arbetsmetod.

Joakim Ebercrantz uppgifter om att han agerat i enlighet med de instruktioner han fått är vederlagda genom de uppgifter som redovisats ovan. Några instruktioner om att saccosäcken skulle användas på det vis som Joakim Ebercrantz använde den till finns det inte alls stöd för i utredningen. Av Joachim Stjernbergers uppgifter och av ljudinspelningen är det dessutom uppenbart att Joakim Ebercrantz agerat i strid med de arbetsmetoder som tillämpats och att han inte heller har befunnit sig i en nöd- och/eller nödvärnssituation. Det Joakim Ebercrantz under händelsen sagt till Dick Nord såsom ”du måste vara lugn”, ”hur känns det nu”, vill du att jag ska bli förbannad”, ”om du slår dig en gång till kommer jag att hoppa på dig”, ”vill du att jag ska slå dig Dick”, ”du slår mig aldrig i ansiktet Dick förstår du det” och ”du får

vara lugn Dick bevisa det då att du är lugn annars blir det bara värre” visar dessutom med tydlighet att Joakim Ebercrantz syfte inte har varit att skapa trygghet och lugn för Dick Nord för att på så sätt bryta hans beteende. Joakim Ebercrantz agerande mot Dick Nord synes mer ha varit ett angrepp mot denne för att ge igen. Därtill kommer att Joakim Ebercrantz uppgett att han tidigare använt bl.a. medicinbollen för att hålla avstånd mellan sig själv och Dick Nord i syfte att skydda sig själv och småbollar och småkuddar för att hindra Dick Nord från att komma i affekt. Joakim Ebercrantz har alltså känt till andra alternativa sätt att agera för att lugna Dick Nord. Utredningen ger inget stöd för att Joakim Ebercrantz försökt att använda sig av dessa metoder. Åtalet är styrkt och ska bifallas. Joakim Ebercrantz ska dömas för ofredande av Dick Nord i enlighet med åklagarens gärningspåstående.

PÅFÖLJD

Dick Nord är pga. sin funktionsnedsättning helt beroende av sina vårdare. Han har bristande förmåga att förmedla sig till sin omgivning och är beroende av ett professionellt bemötande utifrån sina förutsättningar. Dick Nord har med anledning av det befunnit sig i en särskilt utsatt situation. Joakim Ebercrantz hade arbetat med Dick Nord under lång tid och var väl bekant med hur Dick Nord fungerade, vad som hände när denne blev orolig och att Dick Nord skulle bemötas lågaffektivt. Ett agerande i enlighet med vad tingsrätten nu funnit styrkt är helt i strid med detta. Genom de uppgifter som Joachim Stjernberger lämnat har framkommit att Joakim Ebercrantz upprepade gånger sagt till ledningen på Hultagården att han inte ville arbeta med Dick Nord eftersom personkemin dem emellan inte fungerade. Trots detta skedde inga förändringar från ledningens sida. Vidare synes det, genom samstämmiga uppgifter från Joakim Ebercrantz och Joachim Stjernberger, på grund av kompetensbrist ha funnits stora brister i omhändertagandet av Dick Nord. Detta har vidare bekräftats av IVO:s beslut. Dessa omständigheter kan ha lett till att den nu aktuella händelsen eskalerade på det sätt som skedde. Det är enligt tingsrättens uppfattning dock uppenbart att Joakim Ebercrantz i den uppkomna situationen

tappat fattningen och på ett allvarligt sätt agerat i strid med de arbetsmetoder som fanns gällande hur Dick Nord utifrån sin funktionsnedsättning skulle bemötas. Enligt tingsrättens uppfattning uppgår straffvärdet för gärningen till två månaders fängelse.

Joakim Ebercrantz förekommer inte sedan tidigare i belastningsregistret. Ofredande är inte ett brott av sådan art att normalpåföljden är fängelse. Eftersom det saknas särskild anledning befara att Joakim Ebercrantz kommer att göra sig skyldig till fortsatt brottslighet ska påföljden bestämmas till villkorlig dom. Enligt huvudregeln ska en villkorlig dom förenas med dagsböter. Den nu aktuella händelsen ledde till att Joakim Ebercrantz förlorade sin anställning på Hultagården. Det föreligger därmed särskilda skäl mot att förena den villkorliga domen med böter.

SKADESTÅND

Med anledning av den bedömning tingsrätten gjort i ansvarsdelen är Joakim Ebercrantz skadeståndsskyldig gentemot Dick Nord.

Enligt 2 kap. 3 § skadeståndslagen (1972:207) ska den som allvarligt kränker någon annan genom brott som innefattar angrepp mot dennes person, frihet, frid eller ära ersätta den skada som kränkningen innebär.

Joakim Ebercrantz har genom det brott han begått mot Dick Nord som han nu döms för allvarligt kränkt honom i den mening som avses i bestämmelsen ovan. Han ska därför ersätta Dick Nord för den skada som kränkningen inneburit med skäliga 10 000 kr.

Ersättning för sveda och värk utgår under akut sjuktid för det fysiska och psykiska lidande och obehag som skadan har fört med sig. Emma Eriksson har berättat att den nu aktuella händelsen påverkade Dick Nord starkt. De kände inte igen Dick Nord på den

dagliga verksamheten, han drog sig tillbaka, gick ner i vikt och blev mer utåtagerande. Hon har vidare uppgett att Dick Nord än idag mår dåligt.

I avsaknad av annan utredning än Emma Erikssons uppgifter finner tingsrätten att Dick Nord är berättigad till ersättning för sveda och värk motsvarande skäliga två månaders akut sjuktid. Ersättning för sveda och värk ska som utgångspunkt bestämmas efter de principer som gällde vid tidpunkten för skadans uppkomst (se rättsfallet NJA 2017 s. 938). Vanligtvis bestäms ersättningen med ledning av Trafikskadenämndens hjälptabeller. För år 2018 var denna ersättning 2 500 kr per månad. Dick Nord ska därför tillerkännas 5 000 kr i ersättning för sveda och värk.

BROTTSOFFERFOND

Eftersom Joakim Ebercrantz döms för brott för vilket fängelse ingår i straffskalan ska han betala lagstadgad avgift till Brottsofferfonden.

FÖRSVARARKOSTNAD OCH KOSTNAD FÖR MÅLSÄGANDEBITRÄDE

Med hänsyn till målets art och omfattning och då förundersökningen även avsett andra brottsmisstankar för vilka åtal inte väckts tillerkänns försvararen och målsägandebiträdet begärd ersättning som får anses skälig. Med hänsyn till vad som har kommit fram om Joakim Ebercrantz ekonomiska förhållanden ska han till staten återbetala delar av kostnaden för försvararen och målsägandebiträdet.

ANVISNING FÖR ÖVERKLAGANDE, se bilaga 3 (TR-01)

Överklagande ska ha kommit in till tingsrätten senast den 16 november 2020 och ställas till Hovrätten för Västra Sverige.

Marie-Louise Eskilstorp

Varbergs tingsrätt
B 437-19

Åklagarbundet

VARBERGS TINGSRÄTT
Handläggare 8

INKOM: 2020-05-22
MÅLNR: B 437-19
AKTBIL: 11

Stämningsansökan

Tilltalade

Carl Joakim Ebercrantz (19930316-2896)
Företräds av advokat Mats Dahlgren.

Ansvarsyrkanden m.m.

OFREDANDE

5000-K160476-19

Joakim Ebercrantz har på boendet Hultagården i Kungsbacka handgripligen antastat målsäganden Dick Nord som är handikappad genom att när målsäganden ligger på rygg i en säng lägga en saccosäck över honom och sätta sig på saccosäcken och trycka ned målsäganden med knä mot dennes bröstorg och med sina händer hålla fast saccosäcken över målsäganden så att denne inte kunnat komma loss. Joakim Ebercrantz har först efter tillsägelse från en kollega klivit av målsäganden. Det hände den 21 oktober 2018 på Älvsåkersvägen, Kungsbacka, Kungsbacka kommun. Gärningen kunde förväntas kränka Dick Nords frid på ett kännbart sätt.

Joakim Ebercrantz begick gärningen med uppsåt.

Lagrum: 4 kap 7 § brottsbalken

Målsägande

Dick Nord

Åklagaren för ej talan
Företräds av advokat Elisabeth Massi Fritz.

Muntlig bevisning

1. Förhör med den tilltalade **Joakim Ebercrantz** som förnekar brott.

2. Förhör med vittnet **Yvonne Eriksson** som är god man för målsäganden angående varför målsäganden var placerad på boendet Hultagården, angående målsägandens funktionshinder, vad hon känner till om en saccosäck som fanns i målsäganden bostad för att bevisa gärningspåståendet.
3. Förhör med vittnet **Emma Eriksson** även god man för målsäganden, angående vem målsäganden är, målsägandens funktionshinder, vad hon känner till om händelsen för att bevisa gärningspåståendet.
4. Förhör med vittnet **Joachim Stjernberger** angående händelsen, hans iakttagelser, hans åtgärder, agerande för att bevisa gärningspåståendet.
5. Förhör med vittnet **Martin Linde-Rahr** angående bemanning av personal för målsäganden, vilka som arbetade den 21 oktober 2018, angående intervju med Joakim Ebercrantz, vad denne uppgav, vem det är som omnämns som person 1 i utredningen, för att bevisa gärningspåståendet.

Övrig bevisning

1. Veckorapport för vecka 42, för att bevisa att det inte finns någon avvikelserapport från tillfället. Fu-prot. sid.45.
2. Fotografier (förundersökningsprotokoll s. 48-49) för att bevisa hur saccosäcken såg ut som fanns i målsägandens bostad.
3. PM och fotografier (förundersökningsprotokoll s. 97-101) för att bevisa saccosäckens utseende, storlek och vikt
4. Ljudinspelning, för att bevisa gärningspåståendet. DVD-skiva med ljudinspelning medtages av åklagaren.
5. Fotografier (förundersökningsprotokoll s. 92-96) för att bevisa gärningspåståendet.
6. E-post meddelande från Stiftelsen Hultagården angående vilka som arbetade den 21 oktober 2018, för att bevisa att Joakim Ebercrantz var i tjänst. Fu-prot. sid 135.
7. Utredning om allvarlig händelse med omsorgstagare den 21 oktober, för att bevisa att det är Ebercrantz som åsyftas. Fu-prot. sid. 131-133.
8. Intervju som personal vid boendet Hultagården genomfört med Joakim Ebercrantz, för att bevisa gärningspåståendet. Fu-prot. sid 138-142
9. E-post meddelade från Martin Linde-Rahr, Hultagården, till gode mannen Yvonne Eriksson angående händelsen den 21 oktober, för att bevisa gärningspåståendet. Fu-prot. sid 43.

10. Förordnande som god man för måläganden, för att bevisa målsägandens funktionshinder. Fu-prot. sid 4, 148

Handläggning

Beräknad tidsåtgång för förhandlingen: cirka 4-5 timmar.

*Justerat
under HUF den
20 oktober 2020
/RN*

Varbergs tingsrätt

Endast per e-post:

varbergs.tingsratt@domare.se

VARBERGS TINGSRÄTT
Handläggare 8
VARBERGS TINGSRÄTT
Handläggare 2
2020-10-12
MÅLNR: B 437-19
2020-09-17
MÅLNR: B 437-19
AKTBIL: 26

SKADESTÅNDSANSPRÅK

Mål B 437–19, Åklagarkammaren i Halmstad./. Joakim Ebercrantz

Ang. ofredande m.m

I egenskap av målsägandebiträde för Dick Nord i rubricerat mål, får jag härmed inge följande skadeståndsanspråk.

Yrkanden

Dick Nord yrkar att tingsrätten förpliktigar Joakim Ebercrantz att till honom utge skadestånd enligt följande.

Ofredande

Kränkning

Jämlikt 2 kap. 3 § skadeståndslagen för kränkning av målsägandens personliga integritet med 15 000 kr.

Sveda och värk

Jämlikt 5 kap. 1 § punkten 3 skadeståndslagen för sveda och värk avseende ett omfattande fysiskt och psykiskt lidande med 7 800 kr, *omfattande en akut sjukdomstid om tre månader.*

Ränta

Därtill yrkas ränta på beloppen enligt 6 § räntelagen från den 21 oktober 2018 till dess att full betalning sker.

Grunder och omständigheter

Dick Nord har blivit utsatt för brott av den tilltalade i enlighet med åklagarens gärningsbeskrivning. Dick Nord har på grund av den brottsliga gärningen fått sin personliga integritet allvarligt kränkt och har åsamkats ett fysiskt och psykiskt lidande till följd av brottet.

Bevisning

Dick Nord åberopar samma bevisning som åklagaren, även till styrkande av hans skadeståndsanspråk.

Övrigt

Målsäganden biträder åtalet.

Stockholm den 17/9-20

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Elisabeth Massi Fritz', with a stylized, cursive script.

Elisabeth Massi Fritz

Hur man överklagar

Dom i brottmål, tingsrätt

TR-01

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv tingsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis.

Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.

Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller en ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför.

Tala också om ifall du vill att målsäganden ska komma personligen vid en huvudförhandling.

4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.
Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till tingsrätten. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Tingsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar tingsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till hovrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även hovrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till hovrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

När krävs det prövningstillstånd?

Brottmålsdelen

I brottmålsdelen behövs prövningstillstånd i två olika fall:

- Den åtalade har dömts enbart till böter.
- Den åtalade har frikänts från ett brott som inte har mer än 6 månaders fängelse i straffskalan.

Skadeståndsdelen

Det krävs prövningstillstånd för att hovrätten ska pröva en begäran om skadestånd. Undantag kan gälla när en dom överklagas i brottmålsdelen, och det är kopplat en begäran om skadestånd till brottet. Då krävs inte prövningstillstånd för skadeståndsdelen om

- det inte krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen eller om
- hovrätten meddelar prövningstillstånd i brottmålsdelen.

Beslut i övriga frågor

I de mål där det krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen (se ovan), krävs det också prövningstillstånd för sådana beslut som bara får överklagas i samband med att domen överklagas. Beslut som kan överklagas särskilt kräver inte prövningstillstånd.

När får man prövningstillstånd?

Hovrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med tingsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.

Hur man överklagar hovrättens avgörande

Den som vill överklaga hovrättens avgörande ska göra det genom att skriva till Högsta domstolen. Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till hovrätten.

Senaste tid för att överklaga

Överklagandet ska ha kommit in till hovrätten senast den dag som anges i slutet av hovrättens avgörande.

Beslut om häktning, restriktioner enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken eller reseförbud får överklagas utan tidsbegränsning.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar hovrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta domstolen.

Prövningstillstånd i Högsta domstolen

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta domstolen ska pröva ett överklagande. Högsta domstolen får meddela prövningstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen eller om
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, så som att det finns grund för resning, att domvilla förekommit eller att målets utgång i hovrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Överklagandets innehåll

Överklagandet ska innehålla uppgifter om

1. klagandens namn, adress och telefonnummer,
2. det avgörande som överklagas (hovrättens namn och avdelning samt dag för avgörandet och målnummer),
3. den ändring i avgörandet som klaganden begär,
4. de skäl som klaganden vill ange för att avgörandet ska ändras,
5. de skäl som klaganden vill ange för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som klaganden åberopar och vad som ska bevisas med varje bevis.

Förenklad delgivning

Om målet överklagas kan Högsta domstolen använda förenklad delgivning vid utskick av handlingar i målet, under förutsättning att mottagaren där eller i någon tidigare instans har fått information om sådan delgivning.

Mer information

För information om rättegången i Högsta domstolen, se www.hogstodomstolen.se